

סיכום פעילות קהילת אוריינות תקשורת מדיה ומידע באגודה הישראלית לתקשורת (2022-2024)

ד"ר אורלי מלמד, ראשת הקהילה, ד"ר רביב נאווה, מזכיר הקהילה

אוריינות תקשורת מדיה ומידע למה לא לאמל"ק?

- כי תקשורת בין בני אדם וקשר אנושי הם הבסיס לכל ההרחבות הטכנולוגיות והחברתיות בהמשך ולתקשורת בין אדם למכונה.
- כי טכנולוגיות תקשורת, מדיה ומידע הם כלים שלובים. מידע נארז כסיפור על מנת להשפיע ומחולץ מתוך סיפור, כדי לדעת מה האמת.
- כי החינוך לאוריינות תקשורת מדיה ומידע הוליסטי באופיו וחשוב להתייחס לכל היבטים: רגשי, חברתי, תרבותי, פוליטי, אתי-משפטי, כלכלי-ארגוני וטכנולוגי. ולכל הרצף של אמצעי התקשורת: מתקשורת פנים אל פנים, דרך תקשורת המונים, רשתות חברתיות ומדיה דיגיטלית, בינה מלאכותית יוצרת וכל טכנולוגיית תקשורת שתומצא בעתיד;

כולנו כמרצים וחוקרי תקשורת עוסקים באופן סמוי בחינוך לאוריינות מדיה

אנחנו מלמדים, כל אחד בתחומו:

להשתמש
בטכנולוגיות
תקשורת

להעריך

לפרש

לנתח באופן
ביקורתי

מדיה

להפיץ ולקדם

ליצור

לכל חוקרי התקשורת והחברה יש מקום בקהילה

מטרות הקהילה

לתרום למודעות לחשיבות של החינוך לאוריינות
תקשורת מדיה ומידע

להוות גשר בין חוקרי תקשורת וחברה באקדמיה לבין
אנשי חינוך העוסקים בהוראה עיונית ומעשית של מדיה

לתרום להכרה בחינוך לאוריינות תקשורת מדיה ומידע
כתחום ליבה לכל תלמיד ובמערכת החינוך

לתרום להכשרת מורים בעלי אוריינות תקשורת, מדיה
ומידע

לתרום ליצירת סביבת מדיה בטוחה ומתאימה יותר
לצרכי ילדים ובני נוער

ניירות עמדה ושיתופי פעולה

1. כתיבה של ניירות עמדה והרחבת שיתופי פעולה עם עמותות הפועלות בתחום

- שותפות איתנה עם פורום אוריינות דיגיטלית, מכון מופ"ת, בהובלת ד"ר איבנה רטנר, מפמ"רית מדיה וקולנוע במשרד החינוך, מרצה במכללה האקדמית גורדון.
- שותפות עם המכון הישראלי לעיתונות ע"ש צבי צלקל בכתיבת נייר עמדה (בשיתוף ד"ר ענת פלג וגולן יוכפז)
- שותפות עם המכון הישראלי לדמוקרטיה בכתיבת נייר עמדה בנושא אוריינות מדיה אזרחית (בשיתוף ד"ר תמי הופמן)

ניירות עמדה

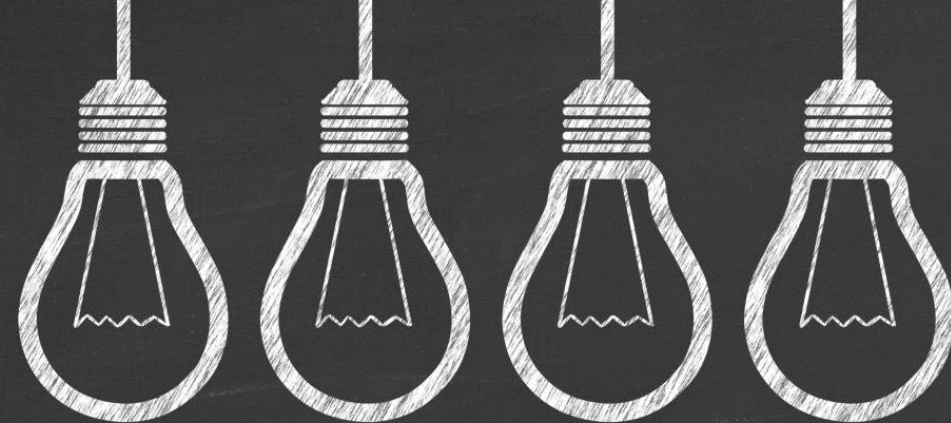
- עברנו תהליך התמקדות מגישה הוליסטית (תכנית ליבה לאומית) רחבה ואינטגרטיבית לגישה המתמקדת באוריינות מדיה אזרחית בעלת ערכים הומניסטיים, דמוקרטיים ואקטיביסטיים
- יצרנו גרסאות מותאמות לשותפים השונים ולמקבלי החלטות
- השתתפנו בגילוי דעת של האגודה הישראלית לתקשורת נגד הצעת החוק של נתניהו-קרעי

נייר עמדה אוריינות מדיה אזרחית (קישור)

- מיפוי כשירויות אזרחיות הדורשות מיומנויות של אוריינות מדיה
- התמודדות עם תופעות פוסט-אמת
- השתתפות אזרחית
- הגנה ומיצוי זכויות

אוריינות מדיה כמרכיב חיוני בחוסן
רגשי חברתי בשעת חרום

2. מפגשי זום עם חוקרים, יוצרי מדיה, ואנשי כינוך

בשיתוף עם פורום אוריינות מדיה דיגיטלית, מכון מופת

נושאים חוזרים שהעסיקו אותנו במפגשי זום לאורך השנים:

אוריינות מדיה בזמן חירום ובעיתות משבר (קורונה, מלחמה)

יצירת מעורבות פוליטית-חברתית, דפוסי שימוש במדיה חדשים וצריכת חדשות ומידע על ידי ילדים ובני נוער

חשיבה ביקורתית וזיהוי חדשות כזב בתקופת הקורונה

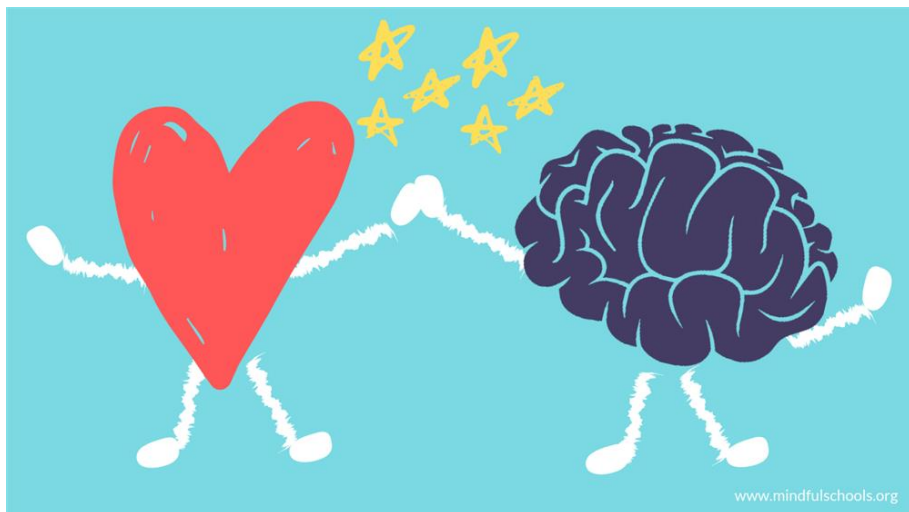
שיח מגדרי לא מכבד כלפי נפגעות אונס ותקיפה מינית בעקבות MeToo

חדשנות טכנולוגית ומדיה דיגיטלית ככלי כינוכי

בינה מלאכותית יוצרת והשלכותיה על אדם, חברה ותקשורת

מה השתנה בעקבות ה-7 באוקטובר 2023 במפגשי הזום?

אחרי: היבטים רגשים וחברתיים
בתהליכי צריכה ויצירת מדיה

קישור למקור התמונה

לפני: שילוב בינה מלאכותית יוצרת בחינוך

קישור למקור התמונה

3. דף הקהילה בפייסבוק

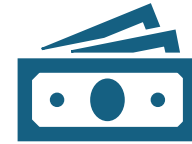
הפניות לכתבות
ולמאמרי דעה
אקטואליים שכתבו
חוקרי האגודה
הישראלית
לתקשורת.

הפניות למאמרים
רלוונטיים אקדמיים
שכתבו חוקרי
האגודה הישראלית
לתקשורת.

הודעות על כנסים,
הרצאות ואירועים

מס' חברים: 91

תכניות לעתיד

- בקרוב ייצא קול קורא לחברי ולחברות האגודה הישראלית לתקשורת ואתם מוזמנים להציע את עצמכם לתפקיד ראש.ת הקהילה
- נמשיך לגשר בין אקדמיה לשדה החינוך בתחום התקשורת
- נמשיך לפעול להרחבת הקהילה בפייסבוק ובוואטסאפ באמצעות מפגשי זום ושיתופי פעולה
- נמשיך להפיץ את ניירות העמדה לקובעי מדינות חינוכית וגורמי אקדמיה ולעורר מודעות לחשיבות אוריינות תקשורת מדיה ומידע כתחום ליבה אינטגרטיבי במערכת החינוך ובהכשרת מורים
- נמשיך לקשר את האקטואליה והפרסומים האקדמיים לאוריינות תקשורת מדיה ומידע
- נמשיך להרחיב ולהעמיק את שתופי הפעולה. נרחיב את שיתופי הפעולה ליצירת סביבת מדיה בטוחה ואתית לילדים ובני נוער
- נחפש דרכים לעידוד המחקר בתחום החינוך לאוריינות מדיה

תודות

תודות לכל המרצות והמרצים שהעשירו אותנו במפגשי הזום (ראו בהמשך את ההזמנות)

תודות לכל ראשי האגודה הישראלית לתקשורת, ולחברי האגודה הישראלית לתקשורת, שתמכו בקהילה לאורך השנים:

פרופ' איתן גלבוע שהגה את הרעיון לייסד את הקהילה ולכתוב נייר עמדה. **פרופ' חיים נוי**, היו"ר היוצא, ו**ד"ר עמית קמה**, היו"ר הנוכחי, שהאירו את הארותיהם על ניירות העמדה והשתתפו במפגשי הזום.

תודות לד"ר איבנה רטנר, ראשת פורום אוריינות דיגיטלית במכון מופת, מפמ"רית תקשורת וקולנוע, ולחברים ולחברות בקהילה ובפורום אוריינות דיגיטלית של מכון מופת, על השותפות ועל קידום החינוך לתקשורת ולאוריינות מדיה בישראל.

מה עשינו? נספחים

הזמנות לאירועים, קישורים לניירות עמדה וגילוי דעת
כל מפגשי הזום בשיתוף עם פורום אוריינות מדיה
דיגיטלית של מכון מופת

חינוך לאוריינות מדיה אזרחית: לאן?

יום חמישי | 14.03.24 | 17:30-19:00

כניסה חופשית לאירוע בזום
דרך הקישור הבא:

<https://gordonacademy.zoom.us/my/evannar>

עידכונים מהשטח	17:30-17:45
ד"ר איבנה רטנר, ראשת פורום אוריינות מדיה מכון מופ"ת, מפמ"רית קולנוע ומדיה במשרד החינוך, מרצה בחוג לתקשורת וחדשנות במכללה האקדמית גורדון.	
ממצאי מחקר: ביטוי פוליטי של צעירים ברשתות חברתיות - לא מה שחשבת	17:45-18:30
פרופ' נטע קליגלר-וילנצ'יק וגב' דגנית לוי, המחלקה לתקשורת ועיתונאות, האוניברסיטה העברית.	
רב שיח: אוריינות מדיה בהכשרת מורים: לקחים, מחשבות והצגת שאלון מחקר	18:30-19:00
ד"ר אורלי מלמד, ראשת קהילת אוריינות תקשורת מדיה ומידע, האגודה הישראלית לתקשורת, מר שי ולדמן, מכללת הרצוג, ד"ר איבנה רטנר, המכללה האקדמית גורדון וד"ר קרן קטקו איילי, מכללת אורנים.	

אוריינות מדיה אזרחית:
נייר עמדה ומיזמים

יום חמישי | 25.01.24 | 17:30-19:00

כניסה חופשית לאירוע בזום
דרך הקישור הבא:

<https://gordonacademy.zoom.us/my/evannar>

דברי פתיחה ד"ר עמית קמה, יו"ר האגודה הישראלית לתקשורת.
ד"ר איבנה רטנר, ראשת פורום אוריינות מדיה מכון מופ"ת, החוג לתקשורת
וחדשנות מכללת גורדון, מפמ"ר קולנוע ומדיה משרד החינוך האקדמית גורדון.

17:45-18:00 נייר עמדה: שילוב אוריינות מדיה אזרחית במערכת החינוך
ד"ר אורלי מלמד וד"ר רביב נאווה, קהילת אוריינות תקשורת מדיה ומידע,
האגודה הישראלית לתקשורת.

לינק לנייר עמדה: <https://isca.org.il/oryanut-media/>

18:00-18:30 הצגת מיזם אוריינות מדיה אזרחית
ד"ר תמי הופמן, המכון הישראלי לדמוקרטיה וסמינר הקיבוצים.

18:30-19:00 הצגת פעילות מדיה FAKE OR NOT
ד"ר קרן קטקו איילי, מכללת אורנים ופורום אוריינות מדיה, מכון מופ"ת.

לינק לנייר עמדה: שילוב
אוריינות מדיה אזרחית
במערכת החינוך
נייר משותף לקהילת אוריינות
תקשורת מדיה ומידע באגודה
הישראלית לתקשורת ולפורום
אוריינות דיגיטלית במכון מופת
המציע לשלב את מיומנויות
אוריינות המדיה באופן
אקטיביסטי עם אוריינות מדיה
אזרחית

[https://isca.org.il/oryanut-
media/](https://isca.org.il/oryanut-media/)

לינק למיזם החינוכי
Fake or Not

מיזם חינוכי משותף של איגוד
האינטרנט הישראלי, המכון
הישראלי לדמוקרטיה ומכון
מופת, המעניק כלים לניתוח
ביקורתי של מדיה ולזיהוי
חדשות כזב

<https://www.fakeornot.org.il/>

השתתפות בגילוי דעת של האגודה הישראלית לתקשורת נגד תכנית נתניהו-קרעי והוספת התייחסות לתכני טלוויזיה המיועדים לילדים ונוער

קישור לפרסום ב"העין השביעית"

"פגיעה אנושה בתפקידה של התקשורת במדינה דמוקרטית"
חוקרי התקשורת בישראל נגד תוכנית נתניהו-קרעי לחיסול השידור
הציבורי בישראל • האגודה הישראלית לתקשורת, המאגדת
כמאתיים חוקרים ומרצים, פירסמה גילוי דעת חריף

שוקי טאוזיג, העין השביעית, 24.01.2023

שיח קהילה: אוריינות מדיה בזמן מלחמה

יום חמישי | 19.10.23 | 17:00-18:30

קהילת אוריינות מדיה יקרה,

בימים טרופים אלו נקיים מרחב שיח והיערכות בזום על המצב, ועל האתגרים שהוא מעמיד לנו כמרצות ומרצים, כמורות ומורים, בתחומי החינוך לתקשורת, קולנוע ואוריינות מדיה בזמן מלחמה.

ביחד נוכל להתמודד טוב יותר עם אתגרי השעה.
המפגש מיועד לחברי קהילת אוריינות מדיה במכון מופת ובאגודה הישראלית לתקשורת.

**כניסה לאירוע בזום
דרך הקישור הבא:**

<https://gordonacademy.zoom.us/j/83295888201>

שילוב בינה יוצרת בחינוך לאוריינות מדיה: בין הזדמנויות לסיכונים

יום חמישי | 26.01.23 | 18:00-20:00

כניסה חופשית לאירוע בזום
דרך הקישור הבא:

<https://us02web.zoom.us/j/83470192501>

- דברי פתיחה** - ד"ר עמית קמה - נשיא האגודה הישראלית לתקשורת.
ד"ר איבנה רטנר - מפתח קולנוע ותקשורת (מדיה) משרד החינוך, המכללה האקדמית גורדון.
- 18:00-18:30** ד"ר נירית וייס-בלט - חוקרת תקשורת, מומחית לעיתונות טכנולוגית, מחברת הספר "The TECHLASH and Tech Crisis Communication".
הסיקור התקשורתי של בינה מלאכותית יוצרת: הטוב, הרע והמכוער
- 18:30-18:50** ערן שפירא - במאי ומרצה לקולנוע ותקשורת בסמינר הקיבוצים.
איך זה עובד? הדגמה של יצירת וידאו באמצעות כלים של בינה מלאכותית
- 18:50-19:10** ד"ר אלעד ירון - יו"ר איגור האוצרותים.
אמנות בעידן השעתוק האלגוריתמי: הזדמנויות ואתגרים במחוללי התמונות
- 19:10-19:30** ד"ר אורלי מלמד - ראשת קהילת אוריינות תקשורת מדיה ומידע, חוקרת ומרצה בסמינר הקיבוצים ובאוניברסיטת בר אילן
שאלות שאנחנו לא שואלים על "מרוץ הסוסים" בין האדם לבינה מלאכותית בחינוך, במדיה ובאמנויות
- 19:30-20:00** דיון בהנחיית ד"ר רביב נאווה, מזכיר קהילת אוריינות תקשורת מדיה ומידע.
כיצד נשלב כלי בינה מלאכותית באופן שיעצים את ההזדמנויות ללמידה וליצירה ויצמצם את הסיכונים בחינוך לאוריינות מדיה, קולנוע ואמנויות?

חינוך לאוריינות מדיה לאור ההשפעות של #Me Too

יום חמישי | 13.01.22 | 17:00-18:30

קהילת "אוריינות תקשורת ומדיה" באגודה הישראלית
לתקשורת וצוות החשיבה "אוריינות מדיה" של מכון מופ"ת
מזמינים אותך למפגש למידה

"הפיל שבחדר" (Me Too) כבר מזמן מתגלגל בראש חוצות
ברשתות החברתיות ובמדיה.
מה ההשלכות של הסיקור על בני נוער? האם וכיצד אנשי ונשות
חינוך מתווכים את הסיקור גורמיו והשפעותיו?

על כל אלה ועוד נלמד ונדבר במפגש.

כניסה חופשית לאירוע בזום
דרך הקישור הבא:

<https://smkb.zoom.us/j/82797317038>

לוח זמנים

17:00-17:15

דברי פתיחה:
סקירה של מחקרים על
השלכות של קמפיין
Me Too על בני נוער
וסטודנטים

ד"ר אורלי מלמד
ראשת קהילת אוריינות מדיה
באגודה הישראלית לתקשורת,
מרצה בסמינר הקיבוצים
ובאוניברסיטת בר אילן.

17:15-17:45

סיקור תקיפות מיניות
מקרה "משחקי חברה"
ומדיניות העריכה של
"פוליטקלי קוראת"

מאיה רומן
מנכ"לית האתר "פוליטיקלי
קוראת".

17:45-18:15

כשהתקשורת פוגשת
אונס: מקרה איה נאפה
ד"ר אלה בן עטר
ראש מסלול רדיו ושידורים
דיגיטליים, מכללת ספיר.

ד"ר אודליה דיין-גבאי
המחלקה לתקשורת במכללה
האקדמית ספיר.

ד"ר גבריאלה יונס-אהרוני
המחלקה לתקשורת במכללה
האקדמית ספיר.

מגיב: אורי מלכין
מנהל מה"ד מנהיגות חברתית
משרד החינוך מינהל חברה ונוער.

18:15-18:30

שאלה לדיון:
מה עושים בנושא זה
בשיעורי תקשורת?

מנחה: ד"ר איבנה רטנר
מכללת גורדון, מפמ"ר קולנוע
ומדיה.

קהילת אוריינות תקשורת ומדיה באגודה הישראלית לתקשורת
וצוות החשיבה אוריינות מדיה במכון מופ"ת
מזמינים אותך למפגש למידה בנושא:

חדשות לילדים כאמצעי להעצמת אוריינות מדיה ומידע

יום חמישי | 09.12.21 | 17:00-18:30

בעידן בו כולנו יוצרים תוכן ומשתפים ברשתות החברתיות נעסוק ביצירת חדשות
כאמצעי להעצמת אוריינות מדיה ומידע ונארח את
ד"ר יובל גוז'נסקי,
ראש המרכז לחקר מדיה לילדים ולנוער במכללה האקדמית ספיר, עורך כתב העת
"מסגרות מדיה".

לאחר ההרצאה תנחה את הדיון **ד"ר איבנה רטנר**, ראשת צוות החשיבה אוריינות
מדיה במכון מופ"ת, מרצה במכללה האקדמית גורדון ומפמ"ר קולנוע ומדיה
במשרד החינוך.

**כניסה חופשית לאירוע בזום
דרך הקישור הבא:**

<https://smkb.zoom.us/j/85743278469>

אוריינות מדיה בזמן חירום: פנינו לאן?

יום חמישי | 03.06.21
18:00-19:15

קהילת אוריינות מדיה מזמינה אותך למרחב שיח פתוח

כיצד אוריינות מדיה עשויה לתרום לשימוש מושכל במדיה בזמן חירום?

בזמן חירום אנו נזקקים ביותר למידע אמין ומיידית ולתמיכה רגשית חברתית. שני משאבים שנמצאים בחסר דווקא כשהם נחוצים ביותר. כיצד הציבור יכול להשתמש באופן מיטבי במדיה בזמן חירום, בסביבת תקשורת מורכבת?

כניסה חופשית לאירוע בזום
דרך הקישור הבא:

<https://smkb.zoom.us/j/81060192240>

לוח זמנים

18:00-18:10

ברכות

פרופ' חיים נוי
יו"ר האגודה הישראלית לתקשורת
וראש בית הספר לתקשורת
באוניברסיטת בר אילן.
ד"ר איבנה רטנר
ראשת צוות חשיבה אוריינות מדיה,
מכללת גורדון, מפמ"ר קולנוע
ומדיה, משרד החינוך.

18:10-18:20

אוריינות מדיה בזמן חירום 2001-2021: מה השתנה?

ד"ר אורלי מלמד
(סמינר הקיבוצים ואוניברסיטת בר
אילן)
ורביב נאווה (אוניברסיטת חיפה):
ראשי קהילת אוריינות מדיה,
האגודה הישראלית לתקשורת.

18:20-19:00

מרחב שיח פתוח: אוריינות מדיה בזמן חירום פנינו לאן?

פרופ' חוה תדהר
בעבר יו"ר האגודה הישראלית
לתקשורת. יו"ר ועדת המקצוע
"תקשורת המונים" במשרד החינוך.
פרופ' מוטי נייגר
בית הספר לתקשורת, אוניברסיטת
בר אילן; יו"ר ועדת המקצוע
"תקשורת וחברה" במשרד החינוך.
ד"ר תהילה שורץ אלטשולר
ראש התוכנית לדמוקרטיה בעידן
המידע, המכון הישראלי
לדמוקרטיה.
ד"ר ארנת טרין
האקדמית גורדון, מכללה לחינוך.

19:00-19:15

תגובות, שאלות,
מחשבות, הצעות מהקהל

קישורים חשובים

קישור לגיליון נושא **"אוריינות מידע ומדיה דיגיטליים בעידן של מציאות חדשה"**, בטאון מופת, 68, בעריכת ד"ר איבנה רטנר, מפמ"רית מדיה וקולנוע, מרצה באקדמית גורדון, וראשת פורום אוריינות מדיה דיגיטלית במכון מופת.
גיליון זה ראשון מסוגו בישראל ומכיל 18 מאמרים בנושא אוריינות מדיה.

קישור ל"נייר עמדה: תכנית לאומית בנושא אוריינות מדיה (תקשורת)", ביטאון מופת, 68. זהו נייר עמדה אינטגרטיבי שערכו ד"ר אורלי מלמד ורביב נאווה מהאגודה הישראלית לתקשורת ביחד עם ד"ר ענת פלג וגולן יוכפז מהמכון הישראלי לעיתונות ע"ש צבי קלצל.
נייר העמדה הוגש על-ידי גולן יוכפז לוועדת השרים לדיגיטציה, צמצום ביורוקרטיה ושיפור השרות הממשלתי בראשות שר התקשורת יעז הנדל ושרת הכלכלה אורנה ברביבאי, מרץ (2022)

קישורים חשובים

קישור ל"נייר עמדה: **שילוב אוריינות מדיה אזרחית במערכת החינוך**"
יוזמה משותפת של קהילת אוריינות מדיה ומידע באגודה הישראלית
לתקשורת ופורום אוריינות דיגיטלית של מכון מופת, לקדם את אוריינות
המדיה בשילוב עם אוריינות אזרחית.

קישור לאתר **fake or not**
יוזמה חינוכית משותפת של המכון הישראלי לדמוקרטיה, איגוד האינטרנט
הישראלי ומכון מופת.
היוזמה מקנה למורים, לתלמידים ולכלל הציבור כלים לניתוח וזיהוי מידע
כוזב.